

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยและประเทศจีนมีความผูกพันและติดต่อกันมาอย่างยาวนานนับแต่โบราณกาล ด้วยความผูกพันยาวนานและวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดทำให้ความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีนพัฒนาไปอย่างใกล้ชิดและแนบแน่นมาโดยตลอด ประชาชนของทั้งสองประเทศมีการไปมาหาสู่เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยวัฒนธรรมจีนเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในดินแดนประเทศไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาด้วยการติดต่อทางการค้าเป็นสำคัญ ต่อมาจนถึงสมัยกรุงธนบุรี สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตลอดจนถึงปัจจุบันเมื่อชาวจีนที่เดินทางมาจากหลายท้องถิ่นของแผ่นดินใหญ่ต่าง ๆ ก็นำเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเองมาเป็นแนวทางวัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตคนจีนหรือลูกหลานจีนที่อยู่ประเทศไทย วัฒนธรรมจีนมีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิดและการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของประชาชนชาวจีนในสังคมจีนหรือสังคมจีนประชาชนชาวจีน ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติการจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ (<http://www.thaibizchina.com>) ต่อมาในยุคสถาปนาสัมพันธไมตรีไทย-จีนของรัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช พ.ศ. 2518 และปี 2533 เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนจีน 130 แห่ง โดยเป็นโรงเรียนชั้นประถมศึกษา 120 แห่ง นอกนั้น เป็นโรงเรียนภาคกลางคืนกระทั่งวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ต่อมารัฐบาลอานันท์ ปันยารชุน ได้ให้โรงเรียนเอกชนสอนภาษาต่างประเทศอย่างเสรีและภาษาจีนได้รับการยกระดับเทียบเท่าภาษาต่างประเทศอื่น ๆ จนมาถึงปีพ.ศ. 2540 ภาษาจีนถูกจัดเป็นหนึ่งในวิชาสายศิลป์ภาษาของโรงเรียนระดับมัธยมตอนปลาย และในปี 2541 ก็มีการกำหนดให้ภาษาจีนเป็นวิชาสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยขณะที่รัฐบาลก็ตอบสนองด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศด้วยนอกจากภาษาจีนจะเป็นที่สนใจในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ แล้ว ก็มีการเพิ่มการรับรู้ให้แก่นักเรียนในระดับต่าง ๆ ทั้งทางด้านภาษา อาหาร และประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

(<http://www.thailand-china.com>) ประวัติศาสตร์ของประเทศจีนมีมานานถึง 5 พันปี วัฒนธรรมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวจีนก็มีมาช้านาน ไม่แพ้กัน ซึ่งในระยะเวลา 5 พันปีมานั้น ชาวจีนได้รับอิทธิพลเครื่องแต่งกายจากชนกลุ่มน้อย เผ่าต่าง ๆ ในประเทศจีน รวมถึงวัฒนธรรมการแต่งกายเสื้อผ้าของชาวต่างชาติ ผสมผสานกันจนเป็นลักษณะพิเศษของการแต่งกายชาวจีนในยุคหนึ่ง ๆ ซึ่งการแต่งกายของชาวจีนนั้นมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และดูเหมือนว่าจะมีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งเนื่องจากชนกลุ่มน้อยเผ่า ๆ ต่างในประเทศจีนมีอยู่ถึง 42 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรจีนทั้งหมด ซึ่งเมืองที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่เยอะที่สุดคือเมือง หวินหนาน จึงจำเป็นที่จะต้องแยกประเภทวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวจีนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัฒนธรรมการแต่งกายแต่ละยุคสมัยของชาวจีนและกลุ่มการแต่งกายของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในประเทศจีน ซึ่งมีอยู่ถึง 50 กว่า ชนเผ่า ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มักจะมีการแต่งกายที่มีลักษณะเอกลักษณ์และมักจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย (<http://www.jiewfudao.com/>) ประเทศจีนมีประวัติความเป็นมาช้านานกว่า 5-6 พันปี วัฒนธรรมด้านอาหารการกินจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ และอยู่เคียงคู่กับ คนจีนมาตลอด วัฒนธรรมด้านอาหารการกินนั้น ก็คือวัฒนธรรมและ เทคนิคการปรุงอาหารของประเทศจีน เทคนิคการปรุงอาหารของประเทศจีน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและ ลือชื่อไปทั่วโลกก็คือ อาหารจีนมีสีสันสวยงามและรสชาติโอชา อาหาร พวกนี้พัฒนามาจากสถานที่ที่มีอากาศและสิ่งแวดล้อมอันหลากหลาย รวมทั้งยังมีศาสนาที่แตกต่างกันและชนเผ่ามากมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีในการรับประทานอาหารที่ไม่เหมือนกัน วิธีการปรุงได้ผ่าน ระยะเวลาช้านาน เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวประจำท้องถิ่น ประจำเผ่า อาหารจีนที่ได้รับการยกย่องจากต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมีอาหารในพระราชสำนักซึ่งยึดเอาอาหารหลู่ เป็นอาหารหลัก ในขณะเดียวกันก็รวมความเด่นของอาหารแต่ละตระกูล ให้มีสีสัน รสชาติ แต่งชื่อให้ไพเราะเป็นสิริมงคล อาหารเจ มีความเป็นมาอย่างลึกลับและมีประวัติอันยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้พัฒนามาจากศาสนาพุทธ (มหายาน) ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาหารที่พิเศษหนึ่งเดียวของจีน และได้ผ่านการพัฒนา ปรับปรุงเป็นเวลาช้านานจนถึงปัจจุบันนี้ อาหารยาจีน ซึ่งเป็นอาหารพิเศษเฉพาะชนิดหนึ่งของจีน ประชาชนจีนปรุงอาหารเพื่อรับประทานในชีวิตประจำวัน โดยผสมผสานระหว่างการอิมท้องและบำรุงรักษาร่างกายให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ฉะนั้นจึงได้พัฒนาเป็นอาหารยาจีน โดยนำยาสมุนไพร และอาหารมาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อให้รสชาติชวนรับประทาน อาหารจำพวกนี้ไม่เหมือนอาหารในแบบปัจจุบันที่คำนวณแต่เพียงแคลอรีของอาหาร แต่อาหารยาจีนยังได้เน้นหนักกับการบำรุงการเสริม กระตุ้นพลังงานของร่างกายมนุษย์ ซ่อมแซมส่วนต่างๆของเซลล์และ ร่างกาย ให้อยู่ในลักษณะสามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีภูมิต่อต้านหลักเลี่ยงโรคร้าย ป้องกันเสริมสร้างรักษาร่างกาย ให้แข็งแรง อีกทั้งยังสามารถยับยั้งความชราได้อีกด้วย (<http://www.gotoknow.org>) ประเพณีจีน เป็นเทศกาลที่

ถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยอดีตมาจนถึงปัจจุบัน อันเป็นจุดกำเนิดของชาวจีน ร่วมค้นหาประวัติความเป็นมา และความหมายที่ซ่อนเร้นไว้ในประเพณีต่างๆ ตำนาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ประวัติศาสตร์อารยธรรมเก่าแก่อันล้ำค่าของจีนยุคโบราณบอกกล่าวผ่านงานศิลปะแขนงต่างๆ ให้โลกได้รับรู้ (<http://ทัวร์เมืองจีน.com/festival/>)

สำหรับการช่วยให้นักเรียนมีการรับรู้วัฒนธรรมจีนในโรงเรียนนั้นมีการดำเนินการในโรงเรียนในระดับชั้นต่างๆ แม้แต่ในระดับประถมศึกษาที่มีการสอนให้นักเรียนได้รับรู้มากขึ้น โดยมีทั้งการสอนในห้องเรียนและมีกิจกรรมภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในภาษาจีน ได้แก่ การเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนให้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล โดยการเรียนการสอนอย่างง่าย เน้นด้านการทักทายการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ระดับประถมศึกษา เรียนภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้น เน้นคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน การทักทาย การฝึกพูดเป็นประโยค สำหรับการแต่งกายแบบจีน โรงเรียนได้ให้ความรู้ด้านการแต่งกายแบบจีนในการเรียนการสอนตามหลักสูตรและได้จัดกิจกรรมการแต่งกายแบบจีนในทุกวันศุกร์สัปดาห์สุดท้ายของเดือน ในด้านอาหารจีน โรงเรียนได้มีการจัดทำการเรียนการสอนและฝึกทำอาหารจีนในทุกวันพุธ สำหรับกิจกรรมชุมนุมนักเรียนและครูที่สนใจ ด้านประเพณีจีนมีการเรียนการสอนในรายวิชาแต่ละระดับชั้น จัดกิจกรรมชุมนุมภาษาจีนสำหรับนักเรียนที่สนใจและมีกิจกรรมในช่วงเวลาประเพณีจีนในวันสำคัญของจีน เช่น วันตรุษจีน วันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น และด้านสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมจีนนอกจากมีการเรียนการสอนในรายวิชาและกิจกรรมเสริมในวันสำคัญต่าง ๆ ของจีน นักเรียนยังได้มีกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อศึกษาดูงานในสถานที่เชิงประวัติศาสตร์ของจีนอีกด้วย ซึ่งนักเรียนจะได้มีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งนี้ที่โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ก็มีการดำเนินการสอนในเรื่องนี้เช่นเดียวกับโรงเรียนอื่น ๆ ผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในด้านภาษา การแต่งกาย อาหาร ประเพณีและสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจีน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ เป็นด้านภาษาจีน ด้านการแต่งกายและด้านประเพณีเป็นต้น โดยรับรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การสอนในโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การรับรู้ หมายถึง การมีความรู้และเข้าใจวัฒนธรรมจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ โดยรับรู้จากแหล่งต่างๆ เช่น ครอบครัวและบุคคลรอบข้างหรือการสอนในโรงเรียนเป็นต้น

วัฒนธรรมจีน หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตคนจีนในด้านภาษา เครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นต้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 20 คน

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงเชียงใหม่ อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่ โดยเปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ผลการศึกษาช่วยให้ทราบถึงการรับรู้วัฒนธรรมจีนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการรับรู้วัฒนธรรมจีนในโรงเรียนสวนเด็กสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ให้ได้ผลดีมาก